

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

P9_TA(2020)0365

Genetycznie zmodyfikowana soja MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003 produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (D069145/02 – 2020/2891(RSP))

(2021/C 445/05)

Parlament Europejski,

- uwzględniając projekt decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003 produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (D069145/02,
- uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. w sprawie zmodyfikowanej genetycznie żywności i paszy⁽¹⁾, w szczególności jego art. 7 ust. 3 i art. 19 ust. 3,
- uwzględniając fakt, że głosowanie przeprowadzone dnia 26 października 2020 r. w Stałym Komitecie ds. Łańcucha Żywnościowego i Zdrowia Zwierząt, o którym mowa w art. 35 rozporządzenia (WE) nr 1829/2003, nie doprowadziło do wydania opinii,
- uwzględniając art. 11 i 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającego przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję⁽²⁾,
- uwzględniając opinię Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) z 25 września 2019 r. opublikowaną 11 listopada 2019 r.⁽³⁾,
- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje zawierające sprzeciw wobec zezwoleń na wprowadzanie do obrotu organizmów zmodyfikowanych genetycznie (GMO)⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 268 z 18.10.2003, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13.

⁽³⁾ Opinia naukowa panelu EFSA ds. organizmów zmodyfikowanych genetycznie dotycząca oceny genetycznie zmodyfikowanej soi MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788 z przeznaczeniem na żywność i paszę, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1829/2003 (wniosek EFSA-GMO-NL-2016-128), Dziennik EFSA 2019; 17(11):5847, <https://doi.org/10.2903/j.efs.2019.5847>

⁽⁴⁾ W ósmej kadencji Parlament przyjął 36 rezolucji zawierających sprzeciw wobec zezwolenia na wprowadzanie do obrotu GMO. Ponadto w dziewiątej kadencji Parlament przyjął następujące rezolucje:

— Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 października 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MZHGOJG (SYN-ØØØJG-2), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0028).

— Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 października 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji dotyczącej odnowienia zezwolenia na wprowadzenie do obrotu, na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0029).

— Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 października 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady, produktów zawierających zmodyfikowaną genetycznie kukurydzę MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 oraz rodzaje zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy łączące dwie, trzy lub cztery modyfikacje MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 i DAS-40278-9 i produktów składających się z wymienionych rodzajów zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte P9_TA(2019)0030).

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

- uwzględniając art. 112 ust. 2 i 3 Regulaminu,
- uwzględniając projekt rezolucji Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności,
- A. mając na uwadze, że 17 grudnia 2015 r. przedsiębiorstwo Monsanto Europe N.V., w imieniu przedsiębiorstwa Monsanto z siedzibą w Stanach Zjednoczonych, zgodnie z art. 5 i 17 rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 złożyło we właściwym organie krajowym w Niderlandach wniosek o zezwolenie na wprowadzenie do obrotu żywności, składników żywności i paszy zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych („wniosek”); mając na uwadze, że wniosek ten odnosił się również do wprowadzenia do obrotu produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788 (soja poddana złożonej modyfikacji genetycznej) lub składających się z niej, do zastosowań innych niż w żywności i paszy, z wyjątkiem upraw;
- B. mając na uwadze, że ta soja poddana złożonej modyfikacji genetycznej powstała w wyniku skrzyżowania czterech rodzajów zmodyfikowanej genetycznie soi (MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788), wykazuje odporność na herbicydy zawierające glifosat, glufosynat i dikambę oraz wytwarza trzy białka owadobójcze (Cry1A.105, Cry2Ab2 i Cry1Ac, znane również jako „toksyny Bt”), toksyczne dla larw niektórych łuszkoskrzydłych (motyli i ciem) ⁽⁵⁾,
- C. mając na uwadze, że za podstawę oceny soi poddanej złożonej, poczwórnej modyfikacji genetycznej posłużyły wcześniejsze oceny czterech pojedynczych modyfikacji soi poddanej złożonej modyfikacji genetycznej, na które wydano już zezwolenie ⁽⁶⁾;
- D. mając na uwadze, że 25 września 2019 r. EFSA przyjął pozytywną opinię, którą opublikowano 11 listopada 2019 r. ⁽⁷⁾;

- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji dotyczącej odnowienia zezwolenia na wprowadzenie do obrotu, na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną bawełnę LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0054).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji dotyczącej odnowienia zezwolenia na wprowadzenie do obrotu, na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję MON 89788 (MON-89788-1), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (teksty przyjęte, P9_TA(2019)0055).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 oraz subkombinacje MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 i NK603 × DAS-40278-9, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte P9_TA(2019)0056).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady, produktów zawierających zmodyfikowaną genetycznie kukurydzę Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 oraz rodzaje zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy łączące dwie, trzy, cztery lub pięć modyfikacji Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 i GA21 i produktów składających się z wymienionych rodzajów zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0057).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 maja 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu na mocy rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0069).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 listopada 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 oraz genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę łączącą dwie, trzy lub cztery modyfikacje MON 87427, MON 89034, MIR162 i NK603, składających się z tych odmian kukurydzy lub z nich wyprodukowanych oraz uchylającej decyzję wykonawczą Komisji (UE) 2018/1111 na mocy rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0291).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 listopada 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0292).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 listopada 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady, produktów zawierających zmodyfikowaną genetycznie kukurydzę MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 oraz rodzaje zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy łączące dwie, trzy lub cztery modyfikacje MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 i NK603 i produktów składających się z wymienionych rodzajów zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte P9_TA(2020)0293).

⁽⁵⁾ Opinia EFSA, s. 11, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2019.5847>

⁽⁶⁾ Opinia EFSA, s. 3, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2019.5847>

⁽⁷⁾ Tamże.

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

Uwagi państw członkowskich i dodatkowe spostrzeżenia

- E. mając na uwadze liczne uwagi zgłoszone EFSA przez właściwe organy państw członkowskich w ciągu trzymiesięcznego okresu konsultacji⁽⁸⁾; mając na uwadze, że te krytyczne uwagi obejmują następujące kwestie: nie przeprowadzono analizy dotyczącej pozostałości glifosatu lub jego metabolitów na powierzchni soi poddanej złożonej modyfikacji genetycznej; nie przetestowano ewentualnych synergicznych lub antagonistycznych efektów toksyn Bt oraz pozostałości herbicydów; nie odpowiedziano na pytania o bezpieczeństwo soi poddanej złożonej modyfikacji genetycznej oraz pochodzącej z niej żywności i paszy; nie oceniono potencjalnego długoterminowego wpływu takiej żywności lub paszy na rozrodczość lub rozwój płodu; mając zatem na uwadze, że z powodu braku informacji nie można w pełni ocenić bezpieczeństwa soi poddanej złożonej modyfikacji genetycznej;
- F. mając na uwadze, że według niezależnej analizy naukowej nie można m.in. wyciągnąć ostatecznych wniosków na temat bezpieczeństwa soi poddanej złożonej modyfikacji genetycznej, nie można zaakceptować oceny toksykologicznej i oceny ryzyka dla środowiska, a ocena ryzyka nie spełnia wymogów oceny ryzyka dla układu odpornościowego⁽⁹⁾;

Herbicydy uzupełniające

- G. mając na uwadze, że wykazano, iż uprawa genetycznie zmodyfikowanych roślin odpornych na herbicydy prowadzi do ich większego stosowania, w dużym stopniu z powodu powstawania chwastów odpornych na herbicydy⁽¹⁰⁾; mając na uwadze, że w związku z tym należy oczekiwać, iż w uprawach soi poddanej złożonej modyfikacji genetycznej będą stosowane wyższe i powtarzające się dawki herbicydów uzupełniających (glufosynat, dikamba i glifosat), co potencjalnie zwiększy poziom pozostałości w zbiorach;
- H. mając na uwadze, że glufosynat zaliczono do substancji działających szkodliwie na rozrodczość (1B), spełnia on zatem kryteria graniczne określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009⁽¹¹⁾; mając na uwadze, że zezwolenie na stosowanie glufosynatu w Unii wygasło 31 lipca 2018 r.⁽¹²⁾;
- I. mając na uwadze, że w zrecenzowanym badaniu naukowym stwierdzono, iż glifosat kumuluje się w genetycznie zmodyfikowanej soi, co negatywnie wpływa na jej skład odżywczy w porównaniu ze składem soi niezmodyfikowanej genetycznie⁽¹³⁾; mając na uwadze, że w projekcie pilotażowym przeprowadzonym w Argentynie stwierdzono zaskakująco wysoki poziom pozostałości glifosatu na powierzchni genetycznie zmodyfikowanej soi⁽¹⁴⁾;
- J. mając na uwadze utrzymujące się wątpliwości co do rakotwórczości glifosatu; mając na uwadze, że EFSA stwierdził w listopadzie 2015 r., iż jest mało prawdopodobne, aby glifosat był rakotwórczy, a Europejska Agencja Chemikaliów uznała w marcu 2017 r., że nie ma podstaw, by zaliczyć go do substancji rakotwórczych; mając na uwadze, że z kolei Międzynarodowa Agencja Badań nad Rakiem, wyspecjalizowana agencja Światowej Organizacji Zdrowia ds. badań nad

⁽⁸⁾ Uwagi państw członkowskich:

<http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/questionLoader?question=EFSA-Q-2016-00009>

⁽⁹⁾ Uwagi TestBioTech do przeprowadzonej przez EFSA oceny genetycznie zmodyfikowanej soi MON87751 x MON87701 x MON87708 x MON89788 do zastosowań w żywności i paszy, na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 (wniosek EFSA-GMO-NL-2016-128 złożony przez Bayer/Monsanto), grudzień 2019 r., https://www.testbiotech.org/sites/default/files/Testbiotech_Comment_MON87751%20x%20MON87701%20x%20MON87708%20x%20MON89788_fin.pdf

⁽¹⁰⁾ Zob. na przykład Bonny, S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact” [Zmodyfikowane genetycznie rośliny odporne na herbicydy, a także chwasty i herbicydy – przegląd i wpływ], *Environmental Management*, styczeń 2016 r., 57(1), s. 31–48,

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738>, Benbrook, C.M. „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years” [Wpływ zmodyfikowanych genetycznie upraw na stosowanie pestycydów w USA – pierwsze szesnaście lat], *Environmental Sciences Europe* 24, 24 (2012), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>, oraz Schütte, G., Eckerstorfer, M., Rastelli, V. i in., „Herbicide resistance and biodiversity: agronomic and environmental aspects of genetically modified herbicide-resistant plants” [Odporność na herbicydy a różnorodność biologiczna: agronomiczne i środowiskowe aspekty modyfikacji genetycznej roślin w celu uzyskania odporności na herbicydy], *Environmental Sciences Europe* 29, 5 (2017), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/s12302-016-0100-y>

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywę Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 1).

⁽¹²⁾ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/index.cfm?event=as.details&as_id=79

⁽¹³⁾ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24491722>

⁽¹⁴⁾ https://www.testbiotech.org/sites/default/files/TBT_Background_Glyphosate_Argentina_0.pdf

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

rakiem, w 2015 r. zaliczyła glifosat do substancji prawdopodobnie rakotwórczych dla ludzi; mając na uwadze, że szereg najnowszych zrecenzowanych badań naukowych potwierdza możliwe działanie rakotwórcze glifosatu⁽¹⁵⁾;

- K. mając na uwadze, że w badaniu naukowym opublikowanym w sierpniu 2020 r. stwierdzono, iż stosowanie dikamby może zwiększać ryzyko raka wątroby i wewnątrzwątrobowych przewodów żółciowych⁽¹⁶⁾;
- L. mając na uwadze, że sposób, w jaki rośliny zmodyfikowane genetycznie rozkładają herbicydy uzupełniające, oraz skład, a tym samym toksyczność produktów rozpadu (metabolitów), mogą wynikać z samej modyfikacji genetycznej⁽¹⁷⁾;
- M. mając na uwadze, że w opinii EFSA stwierdzono, iż „oceną pozostałości herbicydów istotnych dla omawianego wniosku zajął się Dział ds. Pestycydów EFSA”, jednak nie jest to wystarczające, ponieważ nie wzięto pod uwagę skojarzonej toksyczności herbicydów uzupełniających i metabolitów, a także ich potencjalnej interakcji z samą genetycznie zmodyfikowaną soją;
- N. mając na uwadze, że w uwagach dotyczących przeprowadzonej przez EFSA oceny ryzyka część właściwych organów państw członkowskich zwróciło uwagę, iż nie przeanalizowano pozostałości herbicydów na powierzchni roślin zmodyfikowanych genetycznie ani potencjalnego zagrożenia dla zdrowia;

Nieustalone najwyższe dopuszczalne poziomy pozostałości i brak kontroli

- O. mając na uwadze, że zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady⁽¹⁸⁾, którego celem jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumentów w odniesieniu do najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości, należy starannie kontrolować i monitorować pozostałości substancji czynnych, które nie są dopuszczone do stosowania w Unii, takich jak glufosynat, na powierzchni przywożonych roślin⁽¹⁹⁾;
- P. mając na uwadze, że zgodnie z wieloletnim skoordynowanym unijnym programem kontroli (na lata 2020, 2021 i 2022) państwa członkowskie nie mają obowiązku pomiaru pozostałości glufosynatu na powierzchni żadnych produktów, w tym soi⁽²⁰⁾;

Białka Bt

- Q. mając na uwadze, że w szeregu badań zaobserwowano skutki uboczne mogące wpływać na układ odpornościowy w wyniku ekspozycji na białka Bt, zauważono również, że niektóre białka Bt mogą wykazywać właściwości adiuwantów⁽²¹⁾, co oznacza, że mogą nasilać alergenicność innych białek, z którymi wchodzi w styczność;
- R. mając na uwadze, że według opinii mniejszości przyjętej przez jednego z członków panelu EFSA ds. GMO w procedurze oceny kukurydzy poddanej złożonej modyfikacji genetycznej i jej subkombinacji co prawda nie wykryto niezamierzonych skutków dla układu odpornościowego w żadnym z zastosowań, w których występuje ekspresja białek Bt, ale „nie można ich było zaobserwować w badaniach toksykologicznych [...] obecnie zalecanych i wykonywanych w EFSA na potrzeby oceny bezpieczeństwa genetycznie zmodyfikowanych roślin, ponieważ badania te nie obejmują odpowiednich do tego testów”⁽²²⁾;

⁽¹⁵⁾ Zob. na przykład <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1383574218300887>
<https://academic.oup.com/ije/advance-article/doi/10.1093/ije/dyz017/5382278>
<https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0219610> i
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6612199/>

⁽¹⁶⁾ <https://academic.oup.com/ije/advance-article-abstract/doi/10.1093/ije/dyaa066/5827818?redirectedFrom=fulltext>

⁽¹⁷⁾ Ma to istotnie miejsce w przypadku glifosatu, jak stwierdzono w opublikowanym przez EFSA przeglądzie obowiązujących najwyższych poziomów pozostałości glifosatu zgodnie z art. 12 rozporządzenia (WE) nr 396/2005, Dziennik EFSA 2018; 16 (5):5263, s. 12, <https://www.efsa.europa.eu/fr/efsajournal/pub/5263>

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni, zmieniające dyrektywę Rady 91/414/EWG (Dz.U. L 70 z 16.3.2005, s. 1).

⁽¹⁹⁾ Zob. motyw 8 rozporządzenia (WE) nr 396/2005.

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/533 z dnia 28 marca 2019 r. dotyczące wieloletniego skoordynowanego unijnego programu kontroli na lata 2020, 2021 i 2022, mającego na celu zapewnienie zgodności z najwyższymi dopuszczalnymi poziomami pozostałości pestycydów w żywności pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na jej powierzchni, a także mającego na celu ocenę narażenia konsumenta na te pozostałości (Dz.U. L 88 z 29.3.2019, s. 28).

⁽²¹⁾ Zob. analizę w: Rubio Infante, N. & Moreno-Fierros, L., „An overview of the safety and biological effects of Bacillus thuringiensis Cry toxins in mammals” [Przegląd danych o bezpieczeństwie i wpływie biologicznym toksyn białek Cry z Bacillus thuringiensis u ssaków], Journal of Applied Toxicology, maj 2016, 36(5): s. 630–648, <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/jat.3252/full>

⁽²²⁾ Wniosek EFSA-GMO-DE-2010-86 (kukurydza Bt11 × MIR162 × 1507 × GA21 i trzy subkombinacje niezależnie od ich pochodzenia) – opinia mniejszości, Wal, J.M., członek panelu EFSA ds. GMO, Dziennik EFSA 2018; 16(7):5309, s. 34, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2018.5309>

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

- S. mając na uwadze, że nie można stwierdzić, iż spożywanie soi poddanej złożonej modyfikacji genetycznej jest bezpieczne dla zdrowia ludzi i zwierząt;

Niedemokratyczny proces podejmowania decyzji

- T. mając na uwadze, że w wyniku głosowania przeprowadzonego 26 października 2020 r. w Stałym Komitecie ds. Łańcucha Żywnościowego i Zdrowia Zwierząt, o którym mowa w art. 35 rozporządzenia (WE) nr 1829/2003, nie wydano opinii, co oznacza, że nie uzyskano poparcia kwalifikowanej większości państw członkowskich dla wydania zezwolenia;
- U. mając na uwadze, że Komisja przyznaje, iż problematyczna jest sytuacja, w której nadal wydaje ona zezwolenia na wprowadzanie GMO bez uzyskania poparcia kwalifikowanej większości państw członkowskich, oraz że sytuacja taka jest wyjątkiem, jeśli chodzi o wydawanie zezwoleń na wprowadzanie produktów ogółem, ale stała się normą w procesie podejmowania decyzji o zezwoleniu na wprowadzenie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy;
- V. mając na uwadze, że w trakcie ósmej kadencji Parlament przyjął łącznie 36 rezolucji, w których sprzeciwił się wprowadzeniu do obrotu GMO: do zastosowania w żywności i paszy (33 rezolucje) oraz do uprawy w Unii (3 rezolucje); mając na uwadze, że podczas dziewiątej kadencji Parlament przyjął jak dotąd jedenaście takich sprzeciwów; mając na uwadze, że nie uzyskano poparcia kwalifikowanej większości państw członkowskich dla zezwolenia na wprowadzenie żadnego z tych GMO; mając na uwadze, że Komisja nadal zezwala na wprowadzenie GMO, choć sama stwierdziła niedostatek demokracji oraz mimo braku poparcia ze strony państw członkowskich i mimo sprzeciwów Parlamentu;
- W. mając na uwadze, że zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 182/2011 Komisja może zdecydować, iż nie zezwoli na wprowadzenie GMO, jeżeli zezwolenia takiego nie poprze kwalifikowana większość państw członkowskich w komitecie odwoławczym⁽²³⁾; mając na uwadze, że nie wymaga to żadnej zmiany w przepisach;

Wypełnianie zobowiązań międzynarodowych Unii

- X. mając na uwadze, że zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1829/2003 genetycznie zmodyfikowana żywność lub pasza nie może wywierać szkodliwego wpływu na zdrowie ludzi i zwierząt ani na środowisko naturalne, a przy sporządzaniu decyzji Komisja musi brać pod uwagę wszelkie istotne przepisy prawa Unii oraz inne uzasadnione czynniki istotne dla sprawy; mając na uwadze, że te uzasadnione czynniki powinny obejmować zobowiązania Unii wynikające z celów zrównoważonego rozwoju ONZ, paryskiego porozumienia klimatycznego oraz Konwencji ONZ o różnorodności biologicznej;
- Y. mając na uwadze, że w niedawnym sprawozdaniu specjalnej sprawozdawczynie ONZ ds. prawa do pożywienia stwierdzono, iż szczególnie w krajach rozwijających się niebezpieczne pestycydy mają katastrofalne skutki dla zdrowia⁽²⁴⁾; mając na uwadze, że cel zrównoważonego rozwoju nr 3.9 zdefiniowano jako znaczne obniżenie do 2030 r. liczby zgonów i chorób spowodowanych przez niebezpieczne substancje chemiczne oraz zanieczyszczenie i skażenie powietrza, wody i gleby⁽²⁵⁾;
- Z. mając na uwadze, że według ustaleń EFSA przy zastosowaniu glufosynatu (zaliczonego do substancji działających szkodliwie na rozrodczość) do zwalczania chwastów w uprawach genetycznie zmodyfikowanej kukurydzy szacowane narażenie operatora przekracza dopuszczalny poziom (AOEL) nawet przy zastosowaniu środków ochrony indywidualnej⁽²⁶⁾; mając na uwadze, że ryzyko zwiększonego narażenia operatora jest szczególnie niepokojące w przypadku zmodyfikowanych genetycznie upraw odpornych na herbicydy, gdyż w uprawach tych stosuje się większe ilości takich środków;
- AA. mając na uwadze, że do głównych przyczyn utraty różnorodności biologicznej należy wylesianie; mając na uwadze, że emisje wynikające z użytkowania gruntów i zmiany tego użytkowania, głównie z wylesiania, to po spalaniu paliw kopalnych druga w kolejności przyczyna zmiany klimatu⁽²⁷⁾; mając na uwadze, że w paryskim porozumieniu klimatycznym, w strategicznym planie na rzecz różnorodności biologicznej na lata 2011–2020 przyjętym na podstawie Konwencji o różnorodności biologicznej oraz w celach z Aichi dotyczących ochrony różnorodności

⁽²³⁾ Zgodnie z art. 6 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 182/2011 Komisja „może przyjąć”, a nie „przyjmuje” zezwolenie, jeżeli nie opowie się za nim kwalifikowana większość państw członkowskich w komitecie odwoławczym.

⁽²⁴⁾ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Environment/SRToxicsandhumanrights/Pages/Pesticidesrighttofood.aspx>

⁽²⁵⁾ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/>

⁽²⁶⁾ Wnioski EFSA w sprawie wzajemnego przeglądu oceny ryzyka stwarzanego przez pestycydy w odniesieniu do substancji czynnej glufosynatu, Sprawozdanie naukowe EFSA (2005) 27, 1–81, s. 3, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.2903/j.efs.2005.27r>

⁽²⁷⁾ Komunikat Komisji z 23 lipca 2019 r. pt. „Zintensyfikowanie działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów”, (COM (2019)0352), s. 1.

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

biologicznej propaguje się zrównoważoną gospodarkę leśną, ochronę lasów i ich odtwarzanie⁽²⁸⁾; mając na uwadze, że cel zrównoważonego rozwoju nr 15 obejmuje powstrzymanie wylesiania do 2020 r.⁽²⁹⁾; mając na uwadze, że lasy pełnią wiele funkcji sprzyjających większości celów zrównoważonego rozwoju⁽³⁰⁾;

- AB. mając na uwadze, że produkcja soi należy do najważniejszych przyczyn wylesiania w dorzeczu Amazonki, w regionie Cerrado i na równinie Gran Chaco w Ameryce Południowej; mając na uwadze, że 97 % soi uprawianej w Brazylii i 100 % soi uprawianej w Argentynie to soja zmodyfikowana genetycznie⁽³¹⁾;
- AC. mając na uwadze, że zdecydowana większość genetycznie zmodyfikowanej soi dopuszczonej do uprawy w Brazylii i Argentynie jest również dopuszczona do przywozu do Unii⁽³²⁾; mając na uwadze, że genetycznie zmodyfikowaną soję dopuszczono już do uprawy w Brazylii⁽³³⁾;
- AD. mając na uwadze, że według analiz Komisji soja jest w Unii od dawna najważniejszym czynnikiem przyczyniającym się do wylesiania na świecie i do wynikających stąd emisji, gdyż odpowiada za niemal połowę wylesiania uwzględnionego w konsumpcji wszystkich towarów przywożonych do Unii⁽³⁴⁾;
- AE. mając na uwadze, że w niedawno opublikowanym zrecenzowanym badaniu naukowym stwierdzono, iż Unia ma największy na świecie ślad węglowy powiązany z przywozem soi z Brazylii, o 13,8 % większy niż odpowiedni ślad węglowy Chin, czyli największego importera soi, a wynika to z większego udziału emisji z wylesiania uwzględnionego w konsumpcji⁽³⁵⁾; mając na uwadze, że według innego niedawnego badania około jedna piąta soi wywożonej do Unii z brazylijskich regionów Amazonii i Cerrado, przeznaczona głównie na paszę, może być powiązana z nielegalnym wylesianiem⁽³⁶⁾;
- AF. mając na uwadze, że przyczyną pożarów lasów w Amazonii jest wysoki poziom wylesiania; mając na uwadze, że w komunikacie z 2019 r. Komisja zadeklarowała ambicję ochrony i odtwarzania lasów na świecie⁽³⁷⁾; mając na uwadze, że ochrona różnorodności biologicznej na świecie, w tym lasów, należy do głównych celów niedawno opublikowanej przez Komisję unijnej strategii na rzecz różnorodności biologicznej⁽³⁸⁾;

⁽²⁸⁾ Tamże, s. 2.

⁽²⁹⁾ Zob. cel nr 15.2: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/biodiversity/>

⁽³⁰⁾ Komunikat Komisji z 23 lipca 2019 r. pt. „Zintensyfikowanie działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów”, (COM (2019)0352), s. 2.

⁽³¹⁾ Międzynarodowy Instytut Propagowania Upraw Biotechnologicznych (ISAAA), „Global status of commercialized biotech/GM crops in 2017: Biotech Crop Adoption Surges as Economic Benefits Accumulate in 22 Years” [Globalny status wprowadzonych na rynek upraw biotechnologicznych i genetycznie zmodyfikowanych w 2017 r.: w ciągu 22 lat wprowadzenie upraw biotechnologicznych przyniosło liczne korzyści gospodarce], ISAAA Brief nr 53 (2017), s. 16 i 21, <http://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf>

⁽³²⁾ Porównując dwie bazy danych z października 2020 r. (wspólnotowy rejestr genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy https://webgate.ec.europa.eu/dyna/gm_register/index_en.cfm oraz baza danych zezwoleń ISAAA na GMO <http://www.isaaa.org/gmaprovaldatabase>), można obliczyć, ile genetycznie zmodyfikowanej soi dopuszczonej do uprawy w Brazylii i Argentynie dopuszczono również do przywozu do Unii. Brazylii: Spośród 17 odmian genetycznie zmodyfikowanej soi dopuszczonych do uprawy 12 jest obecnie dopuszczonych do przywozu do Unii, a procedura zezwolenia na trzy kolejne odmiany jest w toku. Argentyna: Spośród 15 odmian genetycznie zmodyfikowanej soi dopuszczonych do uprawy 10 jest obecnie dopuszczonych do przywozu do Unii, a procedura zezwolenia na trzy kolejne odmiany jest w toku.

⁽³³⁾ <https://www.isaaa.org/gmaprovaldatabase/event/default.asp?EventID=438&Event=MON87751%20x%20MON87701%20x%20MON87708%20x%20MON89788>

⁽³⁴⁾ Sprawozdanie techniczne Komisji – 2013 – 063 pt. „The impact of EU consumption on deforestation: Comprehensive analysis of the impact of EU consumption on deforestation” [Wpływ europejskiej konsumpcji na wylesianie: całościowa ocena wpływu konsumpcji UE na wylesianie], badanie sfinansowane przez Komisję Europejską (DG ds. Środowiska), przeprowadzone przez VITO, IIASA, HIVA i IUCN NL, <http://ec.europa.eu/environment/forests/pdf/1.%20Report%20analysis%20of%20impact.pdf>, s. 23–24. W latach 1990–2008 do Unii przywieziono produkty z upraw i hodowli odpowiadające wylesieniu obszaru o powierzchni 90 tys. km². Produkty z upraw rolnych odpowiadają za wylesienie obszaru o powierzchni 74 tys. km² (82 %), z czego najwięcej przypada na rośliny oleiste (52 tys. km²). Udział nasion soi i makuchów sojowych to 82 % (42,6 tys. km²), czyli 47 % wylesiania uwzględnionego w konsumpcji wszystkich towarów przywiezionych do Unii.

⁽³⁵⁾ Escobar, N., Tizado, E. J., zu Ermgassen, E. K., Löfgren, P., Börner, J., Godar, J., „Spatially-explicit footprints of agricultural commodities: Mapping carbon emissions embodied in Brazil's soy exports” [Przestrzenny obraz śladu towarów rolnych: mapowanie emisji dwutlenku węgla uwzględnionych w konsumpcji soi wywożonej z Brazylii], *Global Environmental Change*, tom 62, maj 2020, 102067, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378019308623>

⁽³⁶⁾ Rajão, R., Soares-Filho, B., Nunes, F., Börner, J., Machado, L., Assis, D., Oliveira, A., Pinto, L., Ribeiro, V., Rausch, L., Gibbs, H., Figueira, D., „The rotten apples of Brazil's agribusiness” [Parszywe owoce brazylijskiego agrobiznesu], *Science*, 17 lipca 2020 r., tom 369, nr 6501, s. 246–248, <https://science.sciencemag.org/content/369/6501/246>

⁽³⁷⁾ Komunikat UE w sprawie zintensyfikowania działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52019DC0352>

⁽³⁸⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Unijna strategia na rzecz różnorodności biologicznej do roku 2030: Przywracanie przyrody do naszego życia”, maj 2020 r., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52020DC0380>

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

1. uważa, że projekt decyzji wykonawczej Komisji wykracza poza uprawnienia wykonawcze przewidziane w rozporządzeniu (WE) nr 1829/2003;
2. uważa, że projekt decyzji wykonawczej Komisji jest niespójny z prawem Unii, gdyż nie odpowiada celowi rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 zakładającemu – zgodnie z zasadami ogólnymi określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002 – stworzenie podstawy do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony życia i zdrowia ludzkiego, zdrowia i dobrostanu zwierząt, środowiska naturalnego oraz interesów konsumentów w związku z genetycznie zmodyfikowaną żywnością i paszą, przy jednoczesnym zapewnieniu skutecznego funkcjonowania rynku wewnętrznego⁽³⁹⁾;
3. wzywa Komisję do wycofania projektu decyzji wykonawczej;
4. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w piśmie z 11 września 2020 r. skierowanym do posłów Komisja ostatecznie przyznała, iż przy podejmowaniu decyzji o zezwoleniu na wprowadzenie GMO należy uwzględnić zasady zrównoważonego rozwoju⁽⁴⁰⁾; wyraża jednak głębokie rozczarowanie faktem, że 28 września 2020 r. Komisja zezwoliła na przywóz genetycznie zmodyfikowanej soi⁽⁴¹⁾ pomimo sprzeciwu ze strony Parlamentu i większości państw członkowskich;
5. wzywa Komisję, by jak najszybciej i przy pełnym udziale Parlamentu opracowała kryteria zrównoważonego rozwoju; wzywa Komisję, by poinformowała, jak i w jakim terminie rozpocznie te prace;
6. ponownie apeluje do Komisji o uwzględnianie zobowiązań Unii wynikających z umów międzynarodowych, takich jak paryskie porozumienie klimatyczne, Konwencja ONZ o różnorodności biologicznej i cele zrównoważonego rozwoju ONZ;
7. ponownie wzywa Komisję, by zaprzesała wydawania zezwoleń na GMO, przeznaczone zarówno do uprawy, jak i do stosowania w żywności i paszy, jeżeli państwa członkowskie zgromadzone w Komitecie Odwoławczym nie wydadzą opinii, zgodnie z art. 6 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 182/2011;
8. ponownie wzywa Komisję, by nie wydawała zezwoleń na GMO odporne na herbicydy, dopóki w poszczególnych przypadkach nie zostaną szczegółowo zbadane zagrożenia dla zdrowia wynikające z pozostałości herbicydów, co wymaga pełnej oceny pozostałości z oprysków upraw zmodyfikowanych genetycznie herbicydami uzupełniającymi oraz oceny produktów ich rozpadu i wszelkich efektów skojarzonych, w tym z samą rośliną zmodyfikowaną genetycznie;
9. po raz kolejny apeluje do Komisji, by nie zezwalała na przywóz z przeznaczeniem na żywność lub paszę jakichkolwiek genetycznie zmodyfikowanych roślin odpornych na substancję czynną o działaniu chwastobójczym niedopuszczoną do stosowania w Unii;
10. ponownie wzywa EFSA, by dalej pracowała nad metodami wykrywania niezamierzonych skutków złożonych modyfikacji genetycznych, takich jak właściwości adiuwantów wykazywane przez toksyny Bt, i by systematycznie stosowała te metody;
11. ponownie z konsternacją zauważa, że poważne uzależnienie Unii od przywozu paszy w formie nasion soi jest przyczyną wylesiania w państwach trzecich⁽⁴²⁾;
12. z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź Komisji, że do czerwca 2021 r. planuje przedstawić wniosek ustawodawczy w sprawie środków służących unikaniu lub minimalizacji wprowadzania na rynek UE produktów związanych z wylesianiem lub niszczeniem lasów; ponieważ przeciwdziałanie wylesianiu w Amazonii oraz w regionach Cerrado i Gran Chaco jest sprawą pilną, a popyt w Unii na genetycznie zmodyfikowaną soję przyczynia się do wylesiania na tych obszarach, ponownie apeluje tymczasem do Komisji, by niezwłocznie zawiesiła przywóz genetycznie zmodyfikowanej soi z upraw w Brazylii i Argentynie, w razie potrzeby z zastosowaniem art. 53 rozporządzenia (WE) nr 178/2002, dopóki nie zostaną wprowadzone skuteczne, prawnie wiążące mechanizmy zapobiegania wprowadzaniu do obrotu w Unii produktów związanych z wylesianiem i wynikającymi stąd naruszeniami praw człowieka;
13. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządóm i parlamentom państw członkowskich.

⁽³⁹⁾ Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U. L 31 z 1.2.2002, s. 1).

⁽⁴⁰⁾ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>

⁽⁴¹⁾ MON 87708 × MON 89788 × A5547-127. https://webgate.ec.europa.eu/dyna/gm_register/gm_register_auth.cfm?pr_id=100

⁽⁴²⁾ Tamże.